

PALDISKI LINNA JÄÄTMEKAVA

2014 – 2018

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1 PALDISKI LINNA ÜLDISELOOMUSTUS	4
1.1 Asukoht.....	4
1.2 Rahvastik	4
1.3 Elamumajandus	4
1.4 Looduskeskkond.....	4
2 ÕIGUSAKTID JA ÜLDINE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS	5
2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	5
2.2 Eesti õigusaktid	5
2.3 Strateegilised dokumendid	6
2.4 Riigi tasand	6
2.5 Omavalitsuse tasand	8
2.6 Ettevõtte tasand	9
2.7 Kodumajapidamine.....	9
3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2006-2012.....	9
3.1 Korraldatud jäätmevedu	10
3.2 Jäätmevaldajate register.....	12
3.3 Jäätmete kogumine	12
3.4 Jäätmekäitluskohad.....	13
3.5 Paldiski linnas hinnanguliselt tekkivad jäätmed.....	15
3.6 Segaalmejäätmete kogused.....	16
3.6.1 Segaalmejäätmete koostis	16
3.6.2 Segaalmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused	18
3.7 Pakendijäätmed.....	18
3.8 Biolagunevad jäätmed	20
3.9 Ohtlikud jäätmed	21
3.10 Suurjäätmed	22
3.11 Ehitus- ja lammutusjäätmed	22
3.12 Probleemtoodete jäätmed	23
3.13 Keskkonnateadlikkuse tõstmine	25
3.14 Jäätmete taaskasutamine.....	25
3.15 Segaalmejäätmete kõrvaldamine	25
3.16 Järelevalve	25
4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE	26
5 JÄÄTMEHOOLDUSE PROBLEEMID	26
6 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID	27
7 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE JA MAKSUMUS.....	28
7.1 Jäätmehoolduseeskiri.....	28
7.2 Paldiski linna ülesanded	28
7.3 MTÜ Keskkonna Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded	29
7.4 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine	29
<i>Tabel 11. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks</i>	<i>31</i>

SISSEJUHATUS

Paldiski linna jäätmekava aastateks 2014-2018 (edaspidi *jäätmekava*) koostamisel on lähtunud jäätmeseaduse § 42 ja § 43 lõikest 3. Nimetatud sätete kohaselt võetakse kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava koostamisel arvesse riigi jäätmekavas sätestatud ning jäätmekava on osa kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast, mis käsitleb linna jäätmehoolduse arendamist.

Käesoleva jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Paldiski linna jäätmekava sisaldab järgmisi teemasid:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmehoolduse arengu ülevaadet 2008-2012, jäätmehoolduse käsitus ja jäätmetekke prognoosi;
- 3) korraldatud jäätmevedu;
- 4) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 5) jäätmehoolduse probleeme;
- 6) jäätmehoolduse eesmärgid ja tegevusi;
- 7) jäätmehoolduse planeeritavat rahastamist.

Paldiski linna jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine ja sorteerimine jäätmete tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi väljaarendamine, ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine, läbi põhjaliku teavituse- ja koolitustöö.

1 PALDISKI LINNA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Asukoht

Paldiski on Põhja-Eesti väikelinn 50 km kaugusel pealinnast Tallinn. Pindala suuruselt Eesti teise linna – Paldiski territoorium hõlmab Pakri poolsaart, Suur- ja Väike-Pakri saart ning neid ümbritsevat mereala. Linna tiheasustus paikneb 102 km² suurusel üldpindalast vaid 5,4 km² suurusel alal.

Pakri ehk Paldiski laht on looduslikult sügav, peaaegu jäävaba laht. Idas piirneb laht Pakri poolsaarega. Pakri poolsaar asub Eesti põhjarannikul Paldiski ja Lahepere lahe vahel ning lõpeb Pakri neemega. Poolsaare pikkus on 12 km, laius keskmiselt 5 km ja pindala 40 km². Piki Pakri poolsaare ja saarte põhjarannikut kulgeb pankrannik ulatusega ligi 20 km ja maksimumkõrgusega 25 m. Territooriumil asub Pakri maastikukaitseala.

Pakri saared asuvad 2-3 km Paldiski linnast läänes, neid eraldab mandrist Kurkse väin ning Pakri poolsaarest Pakri laht. Saarte ja laidude kogupindala on 24,7 km². Lisaks kahele suurele saarele – Väike-Pakrile (12,9 km²) ja Suur-Pakrile (11,7 km²), kuulub siia ka kümnekond laidu ja saart.

Paldiski asukohale mõjub soodsalt Tallinna lähedus ja ühenduste rohkus. Igapäevaelus saab paralleelselt kasutada nii raudteed kui ka maanteed, mis on olulisteks arengueeldusteks. Sadamate olemasolu ning Ämari lennuvälja lähedus loob võimalused transiitkaubanduse ning äritegevuse arenguks. Pealinna Tallinna ja 25 km kaugusel asuva naaberlinna Keilaga on rongi- ja bussiühendus.

1.2 Rahvastik

Seisuga 01. jaanuar 2013 elab Paldiski linna haldusterritooriumil 4093 inimest, Paldiski linna haldusterritooriumi suurus on 60,17 km². Sellest lähtuvalt on linna asustustiheduseks 68 el/km². Rahvastiku jaotus protsentides on mehi 44% ja naisi 56%.

1.3 Elamumajandus

Tabel 1. Paldiski linna majapidamiste loend 2013. aastal

Asula nimetus	Suvila-, aiandus- ja garaažiühistud	Eramute arv	Kortermajad				Elanike arv
			3 - 12 krt maja	12 - 28 krt maja	28 - 60 krt maja	60 ja enam krt maja	
Paldiski linn	25	75	10	23	8	24	4 093

1.4 Looduskeskkond

Paldiski linna territooriumil asub Pakri maastikukaitseala (1 454 ha), mis on loodud haruldaste ja teadusliku väärtusega geoloogiliste objektide kaitseks. Kaitseala sihtkaitsevööndisse kuulub krüüslite pesitsemisala, kus inimeste viibimine on 1.maist 31.augustini keelatud. Kaitse alla on võetud suured rändrahnud.

Paldiski arengu seisukohalt on olulisim negatiivne tegur militaarsest minevikust pärinev pinnase ja põhjavee ning maastiku reostus. Sõjaväeobjektide tiheduse poolest (26 erinevat ühikut) oli nõukogude perioodil Pakri poolsaar Eestis vaieldamatult esikohal. Suuremad objektid olid Paldiski Tuuma-allveelaevnike Õppekeskus, sh 70 MW ja 90 MW võimsusega tuumareaktorid, Leetse raketibaas ja naabruses asuv Ämari lennuväli. Pakri saared olid pommipolügooniks kaugpommitajatele. Paldiski "tuumaobjekt" on saneeritud, ent endiselt asub siin radioaktiivsete jäätmete hoidla. Sõjaväe jääkreostus põhjavees ja pinnases, militaarse päritoluga prügimägi on senini potentsiaalsed reostusallikad, mis on jätnud oma pitseri poolsaare loodusesse.

2 ÕIGUSAKTID JA ÜLDINE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Seni on Euroopa Liidu ja ka liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinenud kahel raamdirektiivil:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta.

Samas on jõustunud uus raamdirektiiv – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, 19. november 2008. Direktiivi eesmärk on edendada jäätmete korduskasutust ja jäätmete ringlussevõttu, et vähendada prügilates jäätmeid ja neist tekkivaid kasvuhoonegaase.

Pakendi ja pakendisüsteemi õigusaktide aluseks on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12EÜ ja 2005/20EÜ).

2.2 Eesti õigusaktid

Võttes arvesse käesoleva jäätmekava ulatust, siis alamastme õigusaktid põhinevad järgmistel seadustel:

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on jäätmeseadus. Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

2.3 Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmekäitlusmeetmed võib reastada sellisesse pingerritta:

- jäätmetekke vältimine;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamise laiendamine;
- jäätmetest tuleneva keskkonna saastamise vähendamine;
- jäätmete keskkonnaohutu ladestamine.

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide rakendatavad meetmed ja tegevuste prioriteedid on toodud Eesti Keskkonnategevuskavas.

2.4 Riigi tasand

Eesti jäätmehooldust tervikuna reguleerib jäätmeseadus, mis võeti Riigikogus vastu 28. jaanuaril 2004 ja jõustus 1. mail 2004.

Aastatel 2003–2006 oli erilise tähelepanu all meetmete rakendamine uute jäätmealaste õigusaktide elluviimiseks, sh jäätmete taaskasutamise edendamine ja uute, keskkonnanõuetele vastavate jäätmekäitluskohtade rajamine. Samuti tootja vastutuse rakendamine teatud jäätmevoogudele nagu pakendid ja pakendijäätmed, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed, romusõidukid ja vanarehvid.

Välja on töötatud uusi jäätmealaseid õigusakte ning arendatud jäätmekäitluskohtade võrgustik.

Riigi jäätmekava 2014-2020 eesmärkide püstitamisel on lähtunud EL ja Eesti keskkonnapoliitikast, sh õigusaktide nõuetest ja heast keskkonnatavast. Laiendatud on eesmärgi elluviimiseks kavandatud meetmeid ja tegevusi. Üldised EL jäätmepoliitika eesmärgid ja printsiibid on:

- muuta liidu majandus ressursitõhusaks, keskkonnasäästlikuks ja konkurentsivõimeliseks vähese CO²-heitega majanduseks;
- esmatähtsad tooted on ökodisainitud eesmärgiga optimeerida ressursside ja materjali tõhusat kasutust ning selle käigus on muu hulgas käsitletud ringlussevõtu võimalust, ringlussevõetavat sisu ja vastupidavust;
- jäätmete muutmine ressursiks, kusjuures aluseks tuleb võtta jäätmehierarhia range kohaldamine ja hõlmata jäätmete eri liike;
- jäätmeid käideldakse turvaliselt ressursina, jäätmete isiku kohta on vähenenud absoluutarvudes, jäätmete energiakasutust on piiratud nii, et see on lubatud ainult ringlusse mittevõetavate materjalide puhul.

Jäätmekavas aastateks 2014-2020 lähtub eeltoodud eesmärgist ja keskkonnastrateegias vajalikuks loetud meetmetest, milleks on:

- jäätmekäitluse korraldamise pikaajaline kavandamine;
- seire- ja järelevalvesüsteemi arendamine kontrolli tõhustamiseks jäätmevoogude ja jäätmehoolduse üle;
- soodustuste, toetuste ja regulatsioonide süsteemi rakendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks (sh ladestusest tulenevate keskkonnamõjude vähendamiseks ja riskide vältimiseks);
- ühiskonna keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning teavitustöö läbiviimine riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil.

Tervikliku üleriigilise jäätmekäitlussüsteemi saavutamiseks aastaks 2020 peavad kohalikud omavalitsused senisest enam arendama omavahelist koostööd jäätmehooldust korraldavate dokumentide koostamisel ja jäätmete liigitikogumise arendamisel.

Pakendiseaduse eesmärkide saavutamiseks rakendati uute majandusmeetmetena 1. maist 2005 pakendite tagasivõtmisekohustus ning kehtestati tagatisraha karastusjoogi, õlle ja vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi klaas-, plast- ja metallpakenditele.

1. juulist 2005 hakkas kehtima pakendiaktsiis lisaks alkoholi- ja karastusjoogi pakenditele ka muudele müügipakenditele kui neid seaduses ettenähtud koguses ei taaskasutata.

Tootjavastutuse põhimõte on rakendunud lisaks pakendijäätmetele ka vanarehvide ja elektroonikaromu osas.

Jäätmeseaduse alusel on kehtestatud keskkonnaministri 29. aprilli 2004 määrus nr 38 „Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded“, mille kohaselt:

- prügila peab vastama kehtestatud nõuetele 2009 aasta 16. juuliks või olema samaks ajaks jäätmete ladestamiseks suletud;
- prügila, mis suletakse jäätmete ladestamiseks 2009 aasta 16. juuliks, peab olema vastavalt nõuetele korrastatud hiljemalt 2015 aasta 31. detsembriks.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:

- üle 45 massiprotsendi alates 16. juulist 2010 a;
- üle 30 massiprotsendi alates 16. juulist 2013 a;
- üle 20 massiprotsendi alates 16. juulist 2020 a.

Vastavalt pakendiseadusele peavad ettevõtjad alates 2009 aasta 1. jaanuarist pakendijäätmeid taaskasutama vähemalt järgmistest mahtudes:

- 1) pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60 protsenti kalendriaastas;
- 2) pakendijäätmete kogumassist ringlussevõetuna vähemalt 55 % ja mitte rohkem kui 80 % kalendriaastas.

Ettevõtjad võivad volitada Taaskasutusorganisatsioone oma pakendiseaduse kohustuste täitmiseks.

Jäätmeseaduse § 132 lg 3 alusel kehtib alates 1. jaanuarist 2008 sortimata olmejäätmete vastuvõtu ja ladestamise keeld kõikidele prügilatele ning kehtib nõue korraldada olmejäätmete sortimise ja liigiti kogumise võimalused tekkekohas.

2.5 Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

2011. aastal liitus Paldiski linn MTÜ-ga Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi KEJHK). KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Harjumaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt ning Pärnumaalt.

Seoses jäätmeseaduse ja muude õigusaktide muutmise ja kehtestamisega on möödunud perioodil koostatud uued jäätmekäitlust puudutavad dokumendid. Nii kehtestati Paldiski

Linnavolikogu 20.12.2007 määrusega nr 15 *Paldiski linna jäätmehoolduseeskiri*, mis käsitleb:

- linnas tekkivate olmejäätmete käitlemise korraldust ja korraldatud jäätmevedu;
- biolagunevate jäätmete kogumisviise;
- ohtlike jäätmete kogumisviise;
- elektroonikajäätmete kogumisviise;
- pakendi ja pakendijäätmete kogumisviise;
- tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutaja jäätmete käitlemise korda.

Korraldatud jäätmeveole mindi üle 2005 aastal. Volikogu kehtestas määrusega korraldatud jäätmeveo reeglid. Tavaliselt korraldatakse olmejäätmete kogumist ja vedu, kuid reguleerida võib ka muude jäätmete käitlemist. Paldiski Linnavolikogu 16.10.2008 määrusega nr 15 kehtestati *Korraldatud jäätmeveo rakendamise kord Paldiski linna haldusterritooriumil*.

Korraldatud jäätmeveole üleminek tingis ka jäätmevaldajate registri asutamise ja selle pidamise. Paldiski Linnavolikogu 27.11.2008 määrusega nr 19 asutati Paldiski linna jäätmevaldajate register ja kehtestati *Paldiski linna jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus*, millega on määratud registri omanik, ülesehitus, pidamise kord, registrisse esitatavad andmed ja nende eest vastutavad asutused/ettevõtted.

2.6 Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents. Keskkonnakompleksloa puhul ei ole vaja eraldi jäätmeluba, sest kompleksloaga sätestatakse nõuded ka jäätmete käitlemisele.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt jäätmeseaduse § 39 lg 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

2.7 Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärke, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2006-2012

Olulisemaks muudatuseks Paldiski linna jäätmehoolduses eelmisel jäätmekava perioodil oli korraldatud olmejäätmeveo rakendamine.

Korraldatud jäätmevedu tõi Paldiski linna jäätmekäitlusse uue tehnoloogia koos uute jäätmemahutitega. Senise levinud 0,75 m³ mahuti asemel tulid kasutusele mahutid mahtuvusega 0,08 – 4,5 m³, võimaldamaks jäätmevaldajatele jäätmetekkest tulenevalt paindlikumat valikut mahutite suuruse ja tühjendussageduse vahel. Regulaarne segaolmejäätmete konteinerite tühjendus on vähendanud konteinerite ületäitumist.

Korraldatud jäätmeveoga kehtestati Paldiski linna kõigile jäätmevaldajatele sõltuvalt kasutatavast mahutist ühtne mahuti tühjendamise teenustasu. Võrreldes varasema jäätmeveo teenuse osutamise, kus hind sõltus ainult vedaja antud hetke hinnakalkulatsioonist on ühepoolne hinna muutmine korraldatud jäätmeveo rakendumisel jäätmevedu teostaval ettevõttel keelatud.

Enne korraldatud jäätmeveo rakendamist puudusid linnas praktiliselt jäätmete sorteerimise võimalused ja sellest tulenevalt oli taaskasutavate jäätmete osakaal väga väike kogutavate jäätmete mahust. Sega-olmejäätmete konteinerid olid ületäitunud, mis viitas konteinerite ebapiisavale arvule või liiga harvale tühjendamissagedusele.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud segaolmejäätmed, vanapaber ja papp ning ajutiselt mahutite vahetusse lähedusse paigutatud suurjäätmed.

Kuna varasemad ühtselt reguleerimata jäätmeveo sagedused ja kasutusel olnud mahutid erinevad rakendunud korraldatud jäätmeveo korralduslike tingimustega kehtestatud erineva suurusega mahutitest ja tühjendussagedusest ei saa me võrrelda hinnataset varasema ja täna kehtiva hinnaga. Me saame ainult väita, et piirkondades kus ei ole rakendatud korraldatud jäätmevedu ja kehtib nn vabaturu hind, on teenuse hinnatase kõrgem.

Jäätmete sorteerimise ja liigiti kogumise propageerimiseks on linnas suurendatud pakendijäätmete kogumiseks konteinerite arvu, loodud on ohtlike jäätmete kogumispunkt. Vanapaberi ja –papi jäätmete ning suurjäätmete kogumine on haaratud korraldatud jäätmeveosse.

Linna jäätmehoolduse rahastamine sõltub endiselt saastetasudest, mis laekuvad segaolmejäätmete ladestamisest. Samas on viimastel aastatel majanduslanguse ja sortimise tõhustamise tõttu ladestatavate segaolmejäätmete hulk hakanud vähenema.

3.1 Korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmeveoga on Paldiski linnas hõlmatud segaolmejäätmete kogumine ja vedu, vanapaberi kogumine ja vedu korterelamute piirkonnas kui korterelamus on vähemalt 5 korterit, köögi- ja sööklajäätmete kogumine ja vedu elamumaal kus on vähemalt 10 eluruumi ning suurjäätmete kogumine ja vedu.

Paldiski linna haldusterritooriumil asub üks jäätmeveopiirkond.

Jäätmeseaduse § 67 alusel tähendab korraldatud olmejäätmevedu jäätmevedaja valimine läbi teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Paldiski linnas on peamiseks korraldatud jäätmeveo eesmärgiks kõikide jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmevedu Paldiski linnas korraldatakse järgmiste põhimõtete alusel:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Paldiski linn koos koostööpartneritega või annab võimalusel volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajatelt jäätmete kogumisega ja jäätmete prügilasse vedamisega tegeleb avaliku konkursi korras välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja prügilasse või taaskasutamiseks üleantud jäätmekogustele. Kogumise ja vedamise teenustasu aluseks on Paldiski Linnavolikogu määrusega kehtestatud korraldatud olmejäätmete veo ja kogumise ühekordse jäätmeveo teenustasu piirmäär (piirhind).

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja veoteenus.

Korraldatud jäätmeveo eelis on jäätmete optimeeritud ning logistiliselt otstarbekas vedu ning kõikide kinnistute haaramine jäätmeveo süsteemi.

Korraldatud jäätmeveo negatiivsed aspektid:

- elanikkonna vähene teadlikus sorteerimisest ja taaskasutamisest – väär jäätmekäitlus kodus;
- korraldatud jäätmeveo rakendamisel puudulik jäätmevaldajate (jäätmetekkekohtade) register;
- väikeelamute üksikul jäätmetekitajal kohustus jäätmeid ära anda samadel alustel kui suurperel.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- aitab vältida illegaalset prügistamist;
- jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;

- parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle;
- hõlbustab jäätmete liigitikogumist.

3.2 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohad ja jäätmeveokohtadega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohtade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkonnad;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed vastavalt kehtestatud jäätmeveopiirkondadele;
- 5) päringud ja kaardieristused vastavalt registris fikseeritud andmetele, nagu jäätmeveostaatus, maht, kategooria jne;
- 6) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkehale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;
- 7) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Tabel 2. Andmed jäätmevaldajate registris 2013. a 1. jaanuari seisuga

jäätmetekke- kohad registris	liitunud			mitteliitunud	
	korraldatud jäätmeveoga	sh harvem sagedus	sh ühiskonteiner	vabastatud	perspektiivne
306	212	18	-	13	69

* perspektiivne - jäätmetekkekoht, kus hetkel jäätmeid ei teki (näiteks hoone on ehitus või planeerimisjärgus), kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata;

* vabastatud – suvilate ja suvekodude vabastus talveperioodiks ja muud hooajalised vabastatud jäätmetekkekohad.

Paldiski linna jäätmevaldajate register on moodustatud koostöös teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsustega ning ühildatud KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

3.3 Jäätmete kogumine

Paldiski linna jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud riikliku jäätmestatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel igaaastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse.

Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrektse ettevõttesise jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Paldiski linnas toimub korraldatud jäätmevedu kogu linna haldusterritooriumil. Korraldatud jäätmeveo konkursi tulemusel tegeleb segaolmejäätmete kogumisega alates 01.01.2009 Paldiski linna territooriumil AS Ragn-Sells.

Tabel 3. Jäätmekäitlejate poolt 2012. a kogutud jäätmekogused, t/a¹

Jäätmeliik	Jäätmekood	Kogus
Segaolmejäätmed	20 03 01	1210,29
Paber ja papp	20 01 01	39,19
Paber- ja kartongpakendid	15 01 01	59,1
Plastpakendid	15 01 02	27,77
Puitpakendid	15 01 03	544,87
Metallpakendid	15 01 04	12,97
Segapakendid	15 01 06	21,28
Klaaspakendid	15 01 07	16,93
Ohtlikud jäätmed	*	6 328,89
Vanarehvid	16 01 03	1 334,79
Ehitus- ja lammutuspraht	17 04	3 741,37
Elektroonikajäätmed	20 01 23* 20 01 35*; 20 01 36	7, 13
Biogäätmed köögi- ja sööklajajäätmed	20 01 08	90,55
Suurjäätmed	20 03 07	22,06
Muud ettevõtlusest tekkivad jäätmed		33 504,70
KOKKU		46 961,89

3.4 Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Arvestades sellega, et vastavalt jäätmeseadusele tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või maakondlikusse jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine. Sõltuvalt piirkonnas tegutsevate jäätmekäitlejate logistikast on majanduslikult otstarbekaks ladestada Paldiski linna jäätmed Jõelähtme vallas AS-s Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus.

Sulgemist vajavaid prügilaid Paldiski linnas ei ole.

Suurimad jäätmete kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised Paldiski linna territooriumil on metallijäätmete käitluskohad kokku 5 tk, lisaks Paldiski katlamaja koospõletustehas ning Eesti Vanapaber OÜ.

¹ Aluseks võetud jäätmekäitlejate jäätmearuanded

Eesti Vanapaber OÜ ostab kokku vanapaberit ja -pappi eraisikutelt ja ettevõtelt CRONIMET Eesti Metall OÜ kokkuostupunktides. Eesti Vanapaber OÜ korraldab dokumentide hävitamist ja äravedu. Eesti Vanapaberi dokumentide hävitamisteenus on keskkonnasõbralik ja kasutame suure võimsusega tööstuslikke paberipurusteid, kus dokumendid purustatakse loetamatuks paberimassiks, mis suunatakse paberi taastootmisse.

Alates tuumaobjekti ülevõtmisest, Pakri poolsaarel, on radioaktiivsest ja mitteradioaktiivsest saastusest puhastatud ning lammutatud valdav enamuse selle territooriumil paiknenud ehitisi. Kunagi siin paiknenud 39-st hoonest ja rajatisest on praeguseks püsti veel vaid kolm:

- reaktoriseksioone sisaldav osaliselt renoveeritud peahoone, kuhu on rajatud kaasaegne radioaktiivsete jäätmete vahehoidla ning AS A.L.A.R.A. tööks vajalikud kontori- ja laoruumid ning töökojad;
- valvehoone;
- garaaz.

Objekti puhastustööde käigus kogutud jäätmed on käideldud ja ladustatud viisil, mis vastab kaasaegsetele rangetele ohutusstandarditele. Objektile teostatakse kiirgusseiret seireprogrammi alusel, millest lähtuvalt saavutas kiirgusseire oma täismahu 2008. aastaks. Kuigi valdav enamuse saastusest puhastamise töid Paldiski endisel tuumaobjektile lõpetatakse aastaks 2012, jäävad reaktoritecorpuste lõpliku demontaaži ja ohutuse tagamisega seotud tööd aastatesse 2040-2050. Esialgsete soovitude kohaselt on kiirguskaitse seisukohalt kasulik oodata vähemasti 50 aastat, et peamised radionukliidid jõuaksid laguneda. Lisati, et sarkofaagide seisukord vajab kindlasti parandamist, eelkõige juhul, kui otsustatakse pikendatud hoiuperioodi kasuks.

Põhinedes nimetatud uuringu tulemustele ning radioaktiivsete jäätmete käitlemise asjatundjate komisjoni soovitusel käivitusid 2005. aasta detsembris Euroopa Liidu PHARE projekti raames Paldiski objektile projekteerimis- ja ehitustööd, mille eesmärgiks on reaktorite ja radioaktiivsete jäätmete ohutu hoiustamise tegelik tagamine vähemalt 50-aastaseks perioodiks.

Paldiski endise tuumaobjekti pika-ajalise tegevuskava lõppeesmärk on objektile asuvate radioaktiivsete jäätmete, sh reaktoriseksioonide demonteerimisel tekkivate radioaktiivsete jäätmete paigutamine selleks rajatavasse radioaktiivsete jäätmete lõpphoidlasse. Objektile haldab AS A.L.A.R.A., mis asutati 1995. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas just eelnimetatud lõppeesmärgi saavutamiseks.

Selle eesmärgi täitmiseks tuleb objektilt välja viia kõik seal olevad radioaktiivsed jäätmed ja saastatud komponendid, kaasa arvatud tuumareaktorite korpused.

Pakendite avalikke kogumispunkte on Paldiski linnas 01. jaanuar 2013. aasta seisuga 16. Pandipakendit on võimalik viia taaraautomaatidesse, avalikesse pakendikonteineritesse ja kasutada jäätmeveoteenust osutava ettevõtte pakendikotiteenust.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud vanapaberi ja papi kogumine ja vedu majades, kus on vähemalt 5 korterit ja ettevõtetes, kus tekib üle 50 kg nädalas. Lisaks on võimalus viia vanapaberit kolme avalikku paberikonteinerisse.

Korraldatud jäätmevedu hõlmab ka suuremõõmeliste jäätmete (mööbel) kogumist ja äravedu. Mahukad jäätmed, mida ei ole võimalik nende mõõtude või kaalu tõttu paigutada mahutitesse, võib paigutada ajutiselt mahutite vahetusse lähedusse ning korraldada nende äravedu vähemalt 2 korda kuus.

Kodusel majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed saab üle anda ohtlike jäätmete avalikku kogumispunkti Peetri tn 4, Paldiski. Samuti võtab tasu eest ohtlike jäätmeid vastu Kuusakoski AS oma territooriumil Rae põik 14, Paldiski.

Elektri ja elektroonikajäätmeid (erinevaid elektrivoolul töötavaid suuri ja väikeseid kodumasinaid ja –seadmeid) võivad eraisikud viia Kuusakoski AS teeninduspunkti Rae põik 14, Paldiski.

Biolagunevate jäätmete kogumine on samuti haaratud korraldatud jäätmeveoga. Elamumaal, kus on vähemalt 10 eluruumi tuleb biolagunevaid jäätmeid koguda eraldi. Väikeelamutes tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimine on lubatud oma kinnistu piires. Linna haljasaladel ja kalmistutel tekkivaid aia- ja pargijäätmed kompostitakse koos mudaga Paldiski Linnahoolduse OÜ biopuhastis.

Ehitus- ja lammutusjäätmeid saab ära anda Keila valla jäätmejaama.

3.5 Paldiski linnas hinnanguliselt tekkivad jäätmed

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolmejäätmete koostise uuringu „Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolmejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,59 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindustevõtete lähedusest ning kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

Keskkonnaameti jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS) andmetel tekkis 2012.a Paldiski linnas 1 210,29 tonni segaolmejäätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta 296 kg/a.

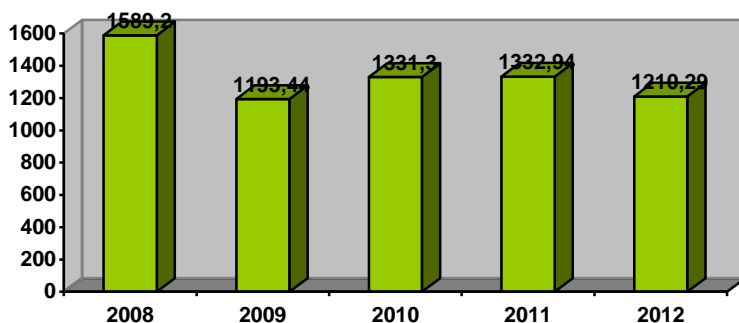
2012. a jäätmearuannete järgi tekkis linnas kokku ca 4 930 tonni olmejäätmeid.

Lähtudes riigi jäätmekava olmejäätmete tekkekoguste hinnangust, võiks eeldada, et olmejäätmete kogus suureneb keskmiselt 3% aastas. Seega võib olmejäätmete kogus suureneda 2017. aastaks ca 785 tonni võrra ehk teke oleks 5 715 tonni. Nimetatud kasv on maksimaalne, arvestades maksimaalse majanduskasvuga. Väiksema majanduskasvu korral tekib ka vähem jäätmeid.

3.6 Segaolmejäätmete kogused

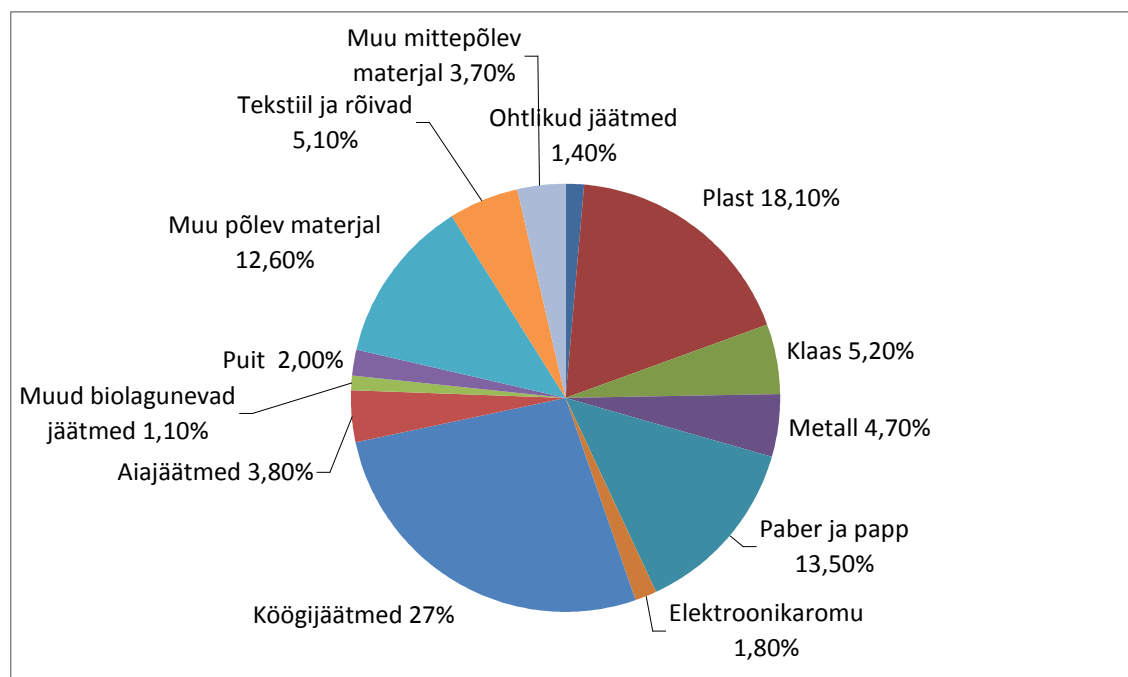
Andmed olmejäätmete tekke kohta põhinevad jäätmete tekkel. 2008. aastal jäätmearuandluse järgi tekkis Paldiski linnas 1 589,20 tonni segaolmejäätmeid, 2009. aastal tekkis linnas 1 193,44 tonni segaolmejäätmeid (vt joonis 1). Aastast aastasse prügilasse ladestavate segaolmejäätmete kogused vähenevad, mille üheks põhjuseks võib olla taaskasutatavate jäätmete sorteerimine nende tekkekohal, mistõttu ladestavate olmejäätmete kogus väheneb väljasorditavate pakendi-, metalli-, ehitus- ja lammutusjäätmete arvelt.

Joonis 1 Paldiski linnas segaolmejäätmete teke aastatel 2008 -2012, tonnides

3.6.1 Segaolmejäätmete koostis

Prügilasse ladestatud segaolmejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolmejäätmete sortimisuuring viidi läbi üleestiliselt 2012-2013. aastal. Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2007-2008. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete ainelist koostist. Segaolmejäätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna erinevaid linnaosi, väikelinnu kui ka maapiirkonda. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinnas Lasnamäe, Kesklinna ja Nõmme linnaosa, väikelinnapiirkondadest Pärnu ja Jõhvi linna ning maapiirkondadest Järvamaad.

Joonis 2 Eesti keskmine segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2012-2013)

Võrreldes eelmise üleestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu tulemustega on täheldatud mõningad muudatused jäätmeliikide osakaaludes. Võrreldes 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu tulemusega on võrdlemisi suuresti vähenenud klaasi, paberi ja papi ning biojäätmete osakaal. Samas on suurenenud metalli, puidu, ohtlike jäätmete ja muu põleva jäätmefraktsiooni osakaal.

Jäätmeuuringute andmetel on praegusel ajal biolagunevate jäätmete (toidu- ja aiajäätmete, paberi, papi, puidu) osatähtsus langenud 48%-ni. 2008.a uuringus oli osatähtsus 56%. Paber ja papp moodustavad seejuures 13,5 % jäätmete üldkogusest ning pakendijäätmed 18,1%.

Tabel 4. Paldiski linna segaolmejäätmete koostis massiprotsentides, aastal 2012.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	31,8	384,87
Paber, papp, kartong	13,5	163,39
Klaas	5,2	62,94
Metall	4,7	56,88
Plast	18,1	219,06
Puit	2,0	24,21
Elektroonikaromu	1,8	21,79
Muu põlev materjal	12,6	152,50
Tekstiil	5,1	61,73
Ohtlikud jäätmed	1,4	16,94
Muu mittepõlev materjal	3,8	45,99
KOKKU:	100	1 210,29

3.6.2 Segaalmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused

Uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaalmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustas enamuse (keskmiselt 88%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms). Klaaspakendi sisaldus oli piirkonniti vahemikus 4,1 – 6,0% ning paber- ja papppakend moodustasid 13,5% segaalmejäätmetest. Positiivse poole pealt tuleks märkida, et tagatisraha alla kuuluvate joogipakendite osakaal proovides praktiliselt puudus. See viitab asjaolule, et tagatisrahasüsteem toimib hästi.

3.7 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

SEI-Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaalmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustab enamuse (keskmiselt 88%) pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plasti (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms).

Tabel 5. Paldiski linnas pakendijäätmete teke aastatel 2009-2012, tonnides²

Jäätmete nimetus	2009	2010	2011	2012
Plastpakendid	44,03	29,42	27,20	27,77
Metallpakendid	3,91	4,43	14,18	12,97
Segapakendid	18,37	18,89	16,09	21,28
Klaaspakendid	17,60	17,04	16,16	16,93
Paber- ja kartongpakendid	45,22	44,00	80,56	59,10
KOKKU	129,13	113,78	154,19	138,05

Tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügipunkt.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele).

Tarbija tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

Segapakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse

² Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmed

kokkukandepunktides, jäätmekogumispunktides ja jäätmejaamas asuvad kogumiskonteinerid.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist paigaldades selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Peab arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitab kord poole aasta jooksul KOV-le andmed kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta.

KOV määrab oma jäätmehoolduseeskirjas kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad kas on ikka mõistlik ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne).

Tarbija kasutab pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

Pakendiseaduse kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 el/km², olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1 000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1 000 el/km², vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses.

Linna tiheasustus paikneb 102 km² suurusest üldpindalast vaid 5,4 km² suurusel alal, asustustihedusega 758 el/km². Vastavalt seadusele peab olema pakendikogumispunkt Paldiski linnas jäätmevaldajast vähemalt 1000 m raadiuses. Paldiski linna tiheasustusel peab olema minimaalselt 5 avalikku pakendijäätmete kogumispunkti. 01. jaanuari 2013. aasta seisuga oli Paldiski linnas 16 pakendite avalikke kogumispunkte, seega pakendiseaduse nõue kogumispunktide tiheduse osas on täidetud. Olemasolev pakendite kogumise konteinerpark ja selle paiknemise tihendus on käesoleval hetkel piisav linnarahva vajaduste katmiseks.

Ettevõtete pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon. Pakend kogutakse ettevõtte tootmisterritooriumil.

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Paldiski linnas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete ehk tarbija kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub tarbija ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades pakendiseaduses reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. Pakendiseaduse § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmed ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

1) pakendi kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil. Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma pakendi kogumisega seotud otsesed kulud;

2) pakendi kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed

pakendikogumisega seotud kulud ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Alates 2008 aasta 1. jaanuarist on lubatud prügilatesse ladestada vaid eelnevalt sorteeritud olmejäätmeid (Jäätmeseadus § 36 lõige 2). See tähendab seda, et prügi tuleb sorteerida erinevatesse kogumisvahenditesse. Eraldi tuleb koguda jäätmed, mida on võimalik keskkonnahoidlikul moel taaskasutada (eelkõige vanapaber, pakend, biolagunev, ohtlikud jäätmed). Ülejäänud jäätmed, mida ei ole võimalik lahti sorteerida, loetakse sorteeritud olmejäätmeteks. Suur prügi sorteerimine tõi endaga kaasa pakendikonteinerite ületäituvuse, mis oli tingitud asjaolust, et tühjendussagedus oli liiga harv ning konteinereid ei olnud piisavalt. tekitas paljudes inimestes segadust, sest puudus teadmine, kuidas prügi õigesti sorteerida. Seetõttu võis mõnikord ka märgata pakendikonteinerites segaolmejäätmeid.

3.8 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed.

SEI (2012-2013) läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmise kohta 31,8%. Sealjuures enamuse moodustasid köögijäätmed 26,9%, järgnesid aiapäätmed 3,8% ja muud biojäätmed 1,1%.

Tabel 6. Paldiski linnas biolagunevate jäätmete teke aastatel 2009-2012, tonni/aastas³

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012
Paber ja papp	20 01 01	38,98	35,95	51,86	39,19
Aia- ja haljastusjäätmed	20 02 01	-	2,89	-	-
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	20 01 08	15,01	45,35	22,73	90,55
Olmereovee puhastussetted	19 08 05	-	-	-	-
KOKKU		53,99	84,19	74,59	129,74

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Paberi- ja papijäätmed suunatakse taaskasutusse läbi korraldatud jäätmeveo. Üle 5 korteriga majadel ja ettevõtetel, kus tekib üle 50 kg vanapaberit nädalas, on kohustus omada vanapaberikonteinerit.

Haljastusjäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjäätmeid. Haljastustuses tekkivaid suuremaid oksid ning muud puidumaterjali tuleks kasutada kütteks. Ühiskondlike haljasalade hooldamisel tekkivad jäätmed suunatakse Paldiski Linnahoolduse OÜ biopuhastisse. Koduaedades tekkivate haljastusjäätmete koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset

³ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmed

kompostimist. Kompostimise puhul tuleb elanikke teavitada sellega kaasnevatest nõuetest ja propageerida „kompostrite“ kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise.

Biologunevate toidujäätmete iseloom on teistest jäätmetest veidi erinev (üldjuhul hakkavad kiiresti haisema, määrivad, talvel külmuvad kiiresti jms), seetõttu tuleb biologunevate jäätmete konteinerit tühjendada tihedamini kui olmejäätmeid ning soovitatav on kasutada ka spetsiaalset biologunevat vooderduskotti. Korterimajade puhul kus on vähemalt kümme korterit tuleb biologunevaid jäätmeid koguda eraldi. Eraldi kogutud kompostitavad köögi- ja sööklajäätmed saab ära anda korraldatud jäätmeveo raames. Väikeelamutes tekkivate biologunevate jäätmete kompostimine on lubatud oma kinnistu piires.

3.9 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlikke jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlikke pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Statistika kohaselt on kokku kogutud ohtlike jäätmete kogus (nii kodumajapidamises kui ka ettevõtetes) aastast aastasse tõusnud. 2009. aastal 3 946 t, 2010. aastal 4 027 t ning 2011. aastal 6 106,50 t ohtlikke jäätmeid. 2012. aastal koguti kokku 6 328,89 t ohtlikke jäätmeid. Koguste suurenemist võib seletada sellega, et inimeste teadlikkus on suurenenud, samuti on karmistunud ohtlike jäätmete käitlemise nõuded ning läbi selle tõhustunud ka nende eraldi kogumine.

Paldiski linna elanikud saavad ohtlikud jäätmed tasuta üle anda ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Peetri tn 4, Paldiski linn.

Ettevõtjad peavad oma ohtlikud jäätmed ise korraldama ohtlike jäätmete kogumiseks mõeldud kogumismahutite paigaldamise. Ettevõtted peavad ise oma ohtlikud jäätmed üle andma vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale vastuvõtjale.

2009. aastal kogutud ohtlikest jäätmetest moodustavad kõige suurema osa õli sisaldavad jäätmed (2 497 t), teisena sadamates laevadelt vastu võetud pilsivesi (1 307 t) ning õlipüünistes lahutatud õlist vett (87,6 t). 2010. aastal koguti enim õli sisaldavaid jäätmeid (1 978 t), sadamates laevadelt vastu võetud pilsivett (1 951 t) ning peitsimishappeid (43 t). 2011. aastal koguti õli sisaldavaid jäätmeid 4 133,38 t ning sadamates ja laevadelt vastu võetud pilsivett 1739,31 tonni. Samuti 2012. aastal enim kogutud ohtlikud jäätmed olid õli sisaldavad jäätmed (4 133,38 t) ja laevadelt vastu võetud pilsivesi (1739,31 t).

Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures.

Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitluslitsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

3.10 Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suuremõõtmeliste jäätmete kogumine on lahendatud korraldatud jäätmeveo raames. Mahukaid jäätmeid võib paigutada ajutiselt mahutite vahetusse lähedusse ning jäätmetekitajal tuleb tellida nende äravedu vähemalt 2 korda kuus.

3.11 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Nimetatud jäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamine ning vanade lammutamine. Ilmselt sõltub ehitus- ja lammutusjäätmete kogus ka tulevikus investeringutest, uute ettevõtete tekkest ja kinnisvara arengust, millega võivad lisanduda täiendavad jäätmekogused, kuigi tänapäeval toimuv majanduslangus vähendab neid võimalusi.

Ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemist reguleerib Paldiski linna jäätmehoolduseeskirja lisa 1. Ehitusjäätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta.

Kodumajapidamises tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmeid (ka eterniiti) saab tasu eest üle anda Slops OÜ territooriumil Maleva 4, Tallinn www.slops.ee, ATI Grupp OÜ territooriumil Peterburi tee 94, Tallinn www.atigrupp.ee või Keila valla jäätmejaama, Tõmmiku küla, Keila vald.

Tabel 7. Ehitusjäätmete teke 2009-2012. a tonnides⁴

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012
Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	17 01	0,5	-	-	-
Puit, klaas ja plast	17 02	8,73	2,26	5,38	2,26
Metallid	17 04	753,77	902,87	1 864,76	902,87
Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	17 05	84,56	-	81,20	-
Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06	0,40	0,29	-	0,29

⁴ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmed

Muu ehitus- ja lammutussegapraht	17 09	102,51	41,73	31,27	41,73
KOKKU		950,47	947,15	1 982,61	947,15

Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jäätmete teket vältida või koguseid vähendada. Ettevõtte eesmärgiks peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjäätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjäätmete hulgast materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmed tuleb otse üle anda ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Metallijäätmed

Metallijäätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahti jaotises olevatel jäätmetel koodiga 17 04. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavalt jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba omavas jäätmekäitluskohas.

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele.

3.12 Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodetest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodetel on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;
- 3) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
- 4) rehvid;
- 5) põllumajandusplast.

Tabel 8. Probleemtoodete teke aastatel 2009-2012, kogus tonni/aastas⁵

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012
Pliiakud	16 06 01*	0,49	2,20	23,98	76,90
Patareid ja akud	20 01 33*	0,37	0,35	0,06	0,05
Vanarehvid	16 01 03	37,51	58,11	33,53	1334,79
Romusõidukid	16 01 04*	8,04	9,37	72,59	30,77
Elektri- ja elektroonikaseadmed	20 01 23* 20 01 35*; 20 01 36	-	4,89	9,15	7,13
KOKKU		46,41	74,92	139,31	1449,64

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda avalikku kogumispunkti Peetri tn 4, Paldiski.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Eesti Rehviliit loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu rehviiduga anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Sõiduauto rehve võetakse vastu ka ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Peetri tn 4, Paldiski.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

1. septembrist 2005 korraldab probleemtoodete kogumist ja käitlemist probleemtooteid tootvaid ettevõtteid ühendavad organisatsioonid MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete

⁵ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmed

Ringlus ning MTÜ Eesti Elektroonikaromu. Vastavaid jäätmeid saab üle anda uue toote ostmisel kauplusesse või ära anda AS Kuusakoski territooriumil.

3.13 Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega. Jäätmekäitlussüsteemi rakendamine ei ole ühekordne kampaania, vaid vajab pidevat selgitustööd.

Uued võimalikud jäätmekäitluse alased elanikkonna kaasamise projektid oleksid järgmised:

- Koolilaste keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi õppekursioonide korraldamisega jäätmekäitluskohtadesse;
- Ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemise nõudeid ja nende üleandmisvõimalusi tutvustava infovoldiku koostamine;
- Ohtlike jäätmete eraldi kogumise propageerimine ning nende üleandmisvõimalusi tutvustava infovoldiku koostamine;
- Lisaks pidevad artiklid kohalikus ajalehes ja internetis.

3.14 Jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine on jäätmete toodetena korduskasutamine, taaskasutamine materjalina või jäätmete põletamine soojusenergia tootmiseks. Taaskasutamine on ka olmes tekkiva paberi- ja papijäätmete põletamine eramajade küttekolletes.

Samuti taaskasutatakse eramajades bioloogiliselt lagundatavaid jäätmeid. Reeglina kompostitakse aias tekkivaid haljastusjäätmeid ning hajaasustusega piirkondade majapidamistes kasutatakse toidujäätmeid loomasöödana.

Joogipakendi korduskasutamine toimu toidukaupluste kaudu. Segapakendi kogumine toimub kogumiskonteinerite baasil. Pärast sorteerimist antakse jäätmed taaskasutamiseks üle jäätmekäitlusettevõtetele.

3.15 Segaolemejäätmete kõrvaldamine

Paldiski linnas kogutud segaolemejäätmed ladestatakse keskkonnanõuetele vastavas AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses või mõnes teises logistiliselt sobivas keskkonnanõuetele vastavas prügilas. Ladestamise osakaalu vähendamiseks suunata piirkonnas kogutavad jäätmed põletusse.

3.16 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Linnavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb Linnavalitsusel tõhustada koostööd Keskkonnainspeksiooniga ja teiste järelevalvet teostavate asutustega.

4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Tulenevalt jäätmeseadusest on jäätmekavas vajalik anda hinnang loodusvarade nagu vesi, turvas, savi ja pinnas, kasutamise mahtudest jäätmehoolduses. Kuivõrd Paldiski linna territooriumil toimub vaid jäätmete kogumine ning edasine transport AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusesse või jäätmete üle andmine litsentseeritud jäätmekäitlusettevõttele, siis jäätmekäitluseks otseselt loodusvarasid ei kasutata. Kaudselt on jäätmekäitluseks vajalik loodusvara transpordivahendite tarbitav kütus ning muu transpordiga seonduv, kuid jäätmeseaduse mõistes ei ole see loodusvarade kasutamine.

Jäätmehoolduse suurim negatiivset keskkonnamõju omav tegevus on jäätmete ladestamiseks keskkonnanõuetele mittevastavate kohtade kasutamine. Sõltumata asjaolust, et prügilal on suletud ja pinnasega kaetud, lagunevad jäätmed jäätmelademetes edasi. Lademes tekib orgaanilise aine lagunemisprotsesside käigus nõrgveet ja prügilagaasi, kuid keskkonnamõju hindamiseks olulised andmed nõrgvee ja prügilagaasi tekkimise kohta puuduvad.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (hais) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühjendamisel.

Keskkonna reostamisega kaasnevad ka sotsiaalsed mõjud nagu maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt jm.

Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja korraldatud jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud linna territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskastusele ettevalmistamisele, ringlusse võtule, jäätmete energiakasutusele ja bioloogilisele ringlusse võtule ning lõpuks jäätmete põletamisele energia tootmiseks ja jäätmete ladestamisele prügilasse.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

5 JÄÄTMEHOOLDUSE PROBLEEMID

Paldiski linna ja KEJHK üldiseks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajatele igapäeva elu loomulikuks osaks.

Probleemid

- Suvilate piirkondades inimeste vähene teadlikkus KOJV olemusest, vajadusest ja nõuetest.
- Toimub ebaseaduslik jäätmete paigutamine keskkonda, isetegevuslikke jäätmeladestuid linna territooriumil ei ole likvideeritud.

6 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID

Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine kahes keeles, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.

Õigusraamistik

- Ühtse jäätmehoolduseeskirja väljatöötamine, mis inkorporeerib kehtiva jäätmehoolduseeskirja ja KOJV korra.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise propageerimine, selgitus ja kogumisvõrgustiku edendamine.
- Ohtlike jäätmete kogumiskonteineris jäätmete vastuvõtmine.
- Isetegevuslikke jäätmeladestute likvideerimine linna territooriumilt.

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses.
- Propageerida maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest väljalangenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamist ja sellest tekkinud jäätmete käitlemist, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamist ja maa-ala koristamist.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.

Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.

- Jäätmeregistri arendamine ning laiendamine ja andmevahetuse parandamine jäätmevedajatega.

7 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE JA MAKSUMUS

7.1 Jäätmehoolduseeskiri

Paldiski linnas toimub jäätmehooldus vastavalt Paldiski Linnavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) korraldatud olmejäätmeveo veopiirkonda;
- 2) jäätmevaldaja teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 4) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 5) pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid;
- 6) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

7.2 Paldiski linna ülesanded

Paldiski Linnavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus töös;
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus eelarvele;
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade (sh avaliku pakendikonteinerite kogumissüsteemi) rajamisel;
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine;
- jäätmeooga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine, rikkujate vastutusele võtmine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära kehtestamine;
- teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja vabastamine põhjendatud alustel;
- jäätmete kogumiskohtade määramine, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- kindlustama korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

7.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil on korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Paldiski Linnavalitsus MTÜ-le Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus järgmised jäätmeseadusest tulenevad Paldiski linna jäätmehooldusealased ülesanded:

- Paldiski linna territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine;
- olmejäätmete ja taaskasutavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine;
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumise korraldamine;
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära välja töötamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine kogumisringide raames.

Lisaks Paldiski linna poolt delegeritud jäätmeseadusest tulenevatele Paldiski linna jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmised tegevusi:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeeinguteks projekte ja rahataotlusi;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist;
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist, liigiti kogumist ja taaskasutamist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist.

7.4 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Paldiski linna jäätmehoolduse arendamine toimub segaolmejäätmete ladestamise eest linnale laekuvast saastetasust, Paldiski linna eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest.

Tabel 9. Hinnanguliselt omavalitsusele laekuv saastetasu ⁶

<i>Olmejäätmete ladestamine</i>	<i>Proгноos</i>	
	<i>Kogus t/a</i>	<i>Saastetasu €</i>
<i>Paldiski linn</i>	<i>1347</i>	<i>250.00</i>

Tabel 10. Paldiski linnavalitsuse kulutused ja investeeringud 2012 aastal.

<i>Kulutus/investeering</i>	<i>Summa</i>
<i>Ohtlike jäätmete kogumispunkt</i>	<i>3036.00</i>
<i>Jäätmete eriveod (konteinerid kevadeti)</i>	<i>1413.00</i>

⁶ Aluseks võetud 2008. a Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmed

<i>MTÜ KEJHK liikmemaks</i>	<i>3158.00</i>
<i>KOKKU</i>	<i>7607.00</i>

Linnale laekuv saastetasu ei kata igaaastaseid kulutusi ja investeeringuid, seega tuleb Linnal leida oma eelarvest täiendavaid vahendeid.

Tabel 11. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE ja KOV JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS			
1.2	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2014-2018	KOV, KEJHK, KIK	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel ja elanikkonnale materjalide levitamisel
1.3	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	2014-2018	KOV, KEJHK, TVO-d	Lastelaagrite, talgute ja muud sarnaste ürituste läbiviimine
1.4	Jäätmekava uuendamine	2014-2015	KOV, KEJHK	Koostavad KOV ja KEJHK. Kinnitab volikogu.
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE			
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmine kogumispunktis	Jooksvalt	KOV, punkti haldaja	Kulutused on jäätmekäitlusele ja kogumiskonteinerite rendile
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE			
3.1	Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku optimeerimine	Jooksvalt	KOV, ETO, EPR, TVO	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.
3.3	Biologunevate jäätmete kogumisvõrgustiku loomine kortermajade juurde	Jooksvalt	KOV, KEJHK	Kulutused kannavad jäätmevaldajad
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU			

4.1	<i>Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi korraldamine või olemasoleva ainuõiguse pikendamine</i>	2014	<i>KEJHK, KOV</i>	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>
4.2	<i>Paldiski linna jäätmevaldajate registri uuendamine</i>	2014-2015	<i>KEJHK, KOV,</i>	